

**Verdens
største
vindmølle**

Tvind 1975-78

VERDENS STØRSTE VINDMØLLE. Tvind 1975-78. 45 min., 16 mm, farve. Danmark 1978. Produceret af Film & Lyd for Statens Filmcentral og Danmarks Radio. Instruktion og klip: Mikkel Bo, Simon Plum, Lars Nilsson. Foto: Simon Plum. Produktionsleder: Lars Nilsson. Lyd: Mikkel Bo. Fotoassistenter: Dan Laustsen, Preben Feddersen, Ulla Boje Rasmussen. Indtaling: Tørk Haxthausen, Kate fra mølleholdet.

Om filmens produktionsforløb

Denne film, som vi nu har færdiggjort, har været længe undervejs, og er i virkeligheden blevet til to film.

For os begyndte det i vinteren 1974-75, hvor vi i flere måneder gennemtyggede al den litteratur, vi kunne opdrive om energi-teknologi og -politik.

Vi fik 12.000 kr. i støtte fra Statens Filmcentral (SFC) og Energioplysningsudvalget, og barslede med et digert værk, som var oplægget til en film om alternative energikilder i Danmark. Både atomkraft – vandkraft – jordvarme – solvarme og vindmøller var med i filmen.

Vi fik afslag fra SFC om produktionsstøtte og gik til den daværende Workshop, som ville hjælpe os i gang. Optagelserne startede i maj 1975.

I juni hørte vi om Tvindmøllen og blev ellevilde, den skulle jo være færdig til efteråret, sagde man, og vi mente, at vi havde en perfekt afslutning på vores film. Det gik anderledes. – Vi filmede hele sommeren overalt i landet, og begyndte klipningen i oktober. Tvindmøllen var da stadig kun et fundament.

I december 1975 tog vi de sidste optagelser (tårnstøbningen) og færdiggjorde filmen »NATURLIG ENERGI«, simpelthen fordi der var en stor efterspørgsel på film om disse sager. Vi fik breve og henvendelser i lange baner, – og filmen har nu været konstant ude gennem Dansk Filmcentrum i 10 kopier i tre år.

– Men vi syntes, at Tvindbyggeriet var så spændende, at vi ikke kunne lade være med at følge det videre – og tænkte, at det kunne der nok komme en lille, kontant 20 minutters sag ud af. – Der viste sig imidlertid forskellige modsætninger: Når vi var ovre på Tvind at filme, optog vi så meget, at det begyndte at blive en meget lang kortfilm. Det ville blive svært at klippe ned.

Desuden havde vi ingen økonomisk støtte. – Workshoppen var nedlagt, og da den genopstod, nægtede man at støtte. SFC afslog gang på gang og bunken med laboratorieregninger voksede støt.

Da vi i december 1977 havde været ovre at filme ophejsningen af vingen, kom vi hjem med næsten 1 times materiale, som skulle fremkaldes. Så forsøgte vi endnu engang at søge SFC og fik et hurtigt tilsagn. Vi var glade, og besluttede os til at bruge de forøgede råmaterialer til at gå nærmere på mønneskene i byggeriet og prøve at hente noget ud af møderne.

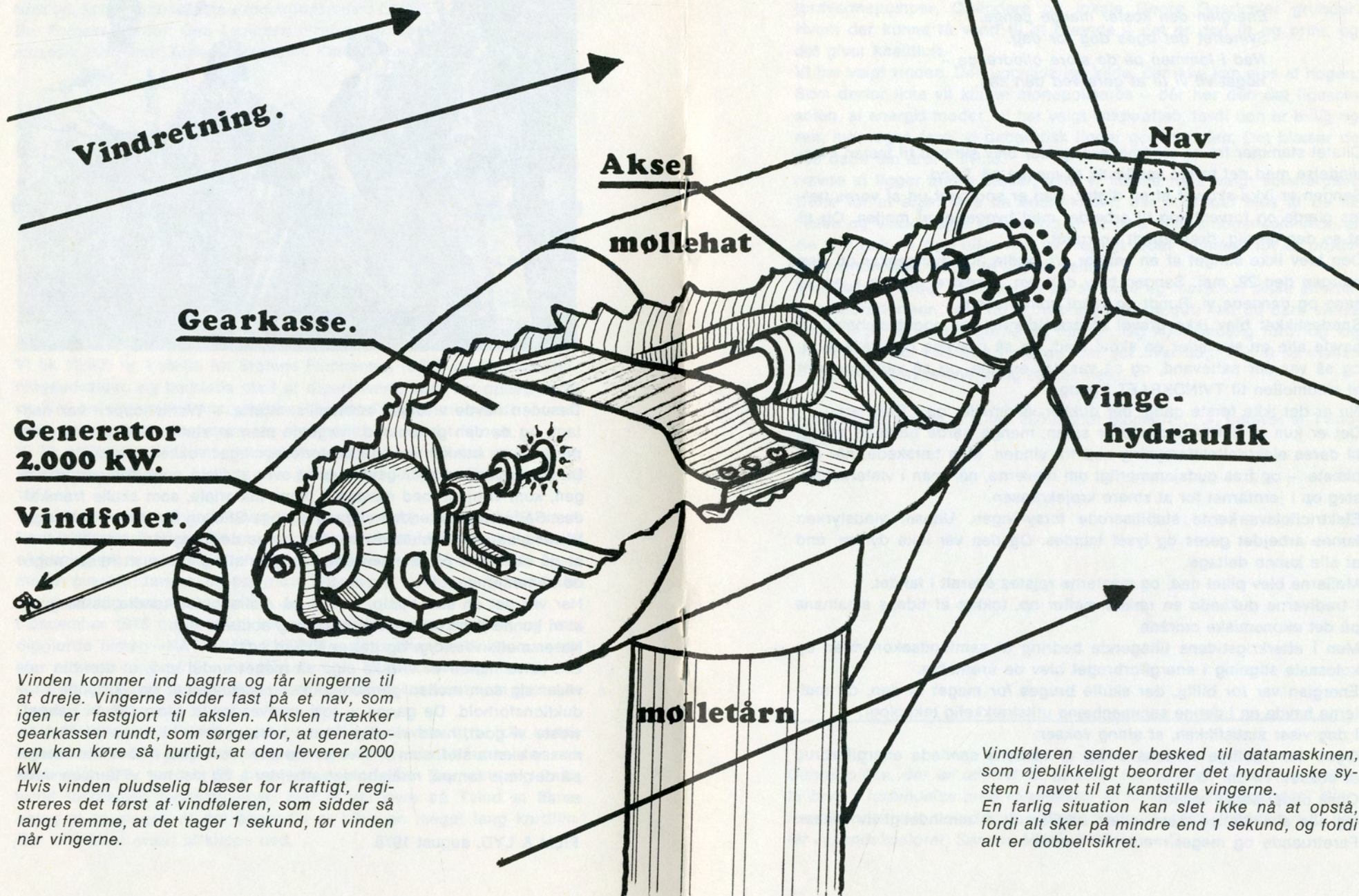
Her var det en stor hjælp, at alle på mølleholdet kendte os så godt, at vi kunne filme dem, uden at de tog notits af det.

Nu er møllen færdig, og det er filmen også.

Om selve filmen vil vi ikke sige så meget andet end, at den har udviklet sig som møllen gennem skiftende situationer og skiftende produktionsforhold. De gange vi tog derover for at filme (12-14 gange), vidste vi godt, hvad vi ville have i kassen, men vi har altid fået en masse ekstra-stof, som vi ikke kunne ane i forvejen. – Vi måtte hænge på det høje tempo, mølleholdet arbejder i, og det har vi lært en masse af.

FILM & LYD, august 1978.

MEKANIK I MØLLEHAT:

Vinden kommer ind bagfra og får vingerne til at dreje. Vingerne sidder fast på et nav, som igen er fastgjort til akslen. Akslen trækker gearkassen rundt, som sørger for, at generatoren kan køre så hurtigt, at den leverer 2000 kW.

Hvis vinden pludselig blæser for kraftigt, registreres det først af vindføleren, som sidder så langt fremme, at det tager 1 sekund, før vinden når vingerne.

Vindføleren sender besked til datamaskinen, som øjeblikkeligt beordrer det hydrauliske system i navet til at kantslå vingerne. En farlig situation kan slet ikke nå at opstå, fordi alt sker på mindre end 1 sekund, og fordi alt er dobbeltsikret.

Tvindkraft

*Energien den koster mange penge.
Svineriet det øges dag for dag.
Ned i lommen på de store oliedrenge –
noget vil vi til at gøre ved den sag.*

Citatet stammer fra en vindmøllesang, der blev skrevet til festen i forbindelse med det første spadestik til møllen på Tvind.

Sangen er ikke skrevet af en digter. Den er sprunget ud af vores fælles glæde og forventning til arbejdet med byggeriet af møllen. Og til at se den færdig, dreje rundt og rundt.

Den blev ikke sunget af en sanger. Vi mødte 300 mennesker op den morgen den 29. maj. Sangen blev delt om, orkestret stemte i, og så sang og dansede vi. Rundt og rundt som møllen.

Spadestikket blev ikke gravet af præsidenten for noget som helst. Vi havde alle en ske eller en skovl med, og så gravede og gravede vi, og så var der saftvand, og så var der en tale, og så var byggeriet af vindmøllen til TVINDKRAFT i gang.

Nu er det ikke første gang, der dukker vindmøller op i Danmark.

Det er kun et halvt hundrede år siden, mange gårde hentede energi til deres elektricitetsforsyning ned fra vinden. Man tærskede, når det blæste – og frøs gudsjammerligt om næverne, når man i vinterkulden steg op i jerntårnet for at smøre krøjekransen.

Elektricitetsværkerne stabiliserede forsyningen. Uanset vindstyrken kunne arbejdet gøres og lyset tændes. Og den var ikke dyrere, end at alle kunne deltage.

Møllerne blev pillet ned, og masterne rejstes overalt i landet.

I trediverne dukkede en række møller op, lokket af tidens smalhans på det økonomiske område.

Men i efterkrigstidens tiltagende bedring af samfundsøkonomien og kolossale stigning i energiforbruget blev de urentable.

Energien var for billig, der skulle bruges for meget af den, og møllerne havde en i denne sammenhæng utilstrækkelig teknologi.

I dag viser statistikken, at alting vokser.

Også den vestlige verdens andel af verdens samlede energiforbrug er vokset. Til ca. 70 %.

Også oliepriserne vokser.

Og alle almindelige menneskers udgifter til et almindeligt liv vokser. Faretruende og meget mere end lønnen.

Og så er det igen tiden, hvor forestillingerne hos mange danskere drejer rundt og rundt – som møllevingerne. Det er andre løsninger end de de dyre, det gælder. Vindmøller af forskellige slags, solfangere, jordvarmepumper. Opfindere og lokale Georg Gearløs'er grunder. Hvem der kunne få vand til at brænde – det er dog ilt og brint, og det giver knaldluft.

Vi har valgt vinden. Den uopslidelige kilde, der ikke kan ejes af nogen. Som derfor ikke vil kunne monopoliseres – dér har den det ligesom solen, al energis moder. Vi har valgt vindkraften, fordi den er billig og ren, men også fordi vi geografisk ligger godt for den. Det blæser de 300 dage om året i Tvind.

Havde vi ligget andre steder, ville vi måske have valgt solenergien. Dette for at sige: leve de energikilder, der ikke kan ejes af de få. Solen og vinden ejes af alle, og vi vil ikke tillade nogensomhelst, er de end nok så rige eller nok så frejdigt løbet sammen for at producere vindmøller, at sætte sig på dem.

Til sidst: Vi finder efterhånden ud af mere og mere om disse alternative energiformer. Hvis du er interesseret i noget, kan du bare skrive eller ringe. Vi svarer gerne og hurtigt. Og kom endelig forbi og kig ind. Det er der i sandhed mange, der gør hver dag. For at se møllen – og for at snakke energi og meget mere.

(Uddrag fra bogen »... lad 100 møller blomstre ...«, udgivet af Tvindskolerne).

Denne pjeces, der er udgivet af Statens Filmcentral, udleveres gratis til brug i forbindelse med forevisning af filmen. Henvendelse til Statens Filmcentrals hovedkontor, Vestergade 27, 1456 København K, eller Jyllandskontoret, Sønder Allé 5, 8000 Århus C.

